

KRISEN. Hvem har ansvaret for den økonomiske krise – og hvordan skal den løses? RÆSON udfordrer formændene for de politiske ungdomsorganisationer til debat. Dette er det første indlæg - serien fortsætter imorgen.

VU's formand Thomas Banke: Politikerne skabte krisen

Af THOMAS BANKE, formand for VU

FINANSKRISEN har affødt flere interessante politiske diskussioner. Nogle venstreorienterede hævder at tiden er kommet til at sige ”tak for sidst” til liberalismen, som revanche for Berlinmurens fald. Således har en uhellig alliance bestående af bl.a. Poul Nyrup

Rasmussen og Venezuelas socialistiske diktator, Hugo Chavez, konstateret at ”selv liberale er nu blevet venstreorienterede”. Den danske opposition har forsøgt at slå plat på situationen. Og overalt i verden har regeringer, uanset politisk ståsted, stået klar med skattefinansierede hjælpepakker til en blødende privat finanssektor. I Danmark har vi på blot en måned gennemført tre hjælpepakker. EU og USA har tilsammen gennemført hjælpepakker for mere end 5000 mia. danske kroner.

Det er vel fair nok at påstå at det finanspolitiske verdensbillede har været under forandring siden krisen satte ind. Bankkrak, virksomhedskonkurser, faldende aktier, tab af vækst og arbejdspladser, dyrere lån, højere renter. Konsekvenserne bekymrer os, og vi kan mærke dem her og nu. Det fordrer politisk handling, men det gælder om at sikre den rigtige politiske handling; nemlig den, at der i fremtiden skal være mindre politik i den private finanssektor. Velmenende (men onde) socialistiske tunger forsøger ellers at overbevise de bekymrede om, at vi skal tilbage til fortiden. Tilbage til mere regulering. Tilbage til mere statsstyring. Tilbage til elementer fra den fatale socialistiske planøkonomi, der gennem historien har dræbt flere mennesker i fejlproduktion end begge verdenskrige tilsammen. Det er det, vi bør bekymre os om her og nu. En nærmere gennemgang af krisens årsager viser nemlig, at vi ikke behøver at gå tilbage – og at det faktisk ville være katastrofalt at gå den vej.

Politikernes skyld

Der er mange bud på hvad der har forårsaget krisen. **Men det er en kendsgerning, at flere økonomer allerede for år tilbage forudså problemet; de pegede på hvordan den kunstigt lave rente, som nationalbankerne satte for at få gang i økonomien efter terrorangrebet 11. september 2001, har fået**

huspriser, aktiemarked og forbrugsfest til at nå urealistiske, misvisende og falske høje niveauer. Pengemarkedsrenten faldt på blot to år – fra 2001 til 2003 – fra 6,25 % til 1 % – IKKE som resultat af en naturlig og fri markedsudvikling, men som resultat af politisk motiverede initiativer for at skabe vækst.

Dét har, bl.a. sammenholdt med statssubsidierede huslån i USA, skabt en fiktiv verden af god kreditværdighed. Det har affødt griskhed – for når alt går strålende og renten er lav, vil man tjene penge. Det har affødt inkompetence – for når alt går godt og friværdien bare stiger, tænker man ikke over de dårlige tider. Det har affødt nye låneformer – attraktive flexlån, afdragsfrie lån osv. Og det har skabt en situation, som i tilfælde af rentestigninger vil være ualmindelig ustabil, da mange merværdier de seneste år er fiktive – dvs. skabt af den kunstigt lave rente. Det er disse mekanismer, der uundgåeligt måtte føre til det, vi har døbt finanskrisen.

Lad os lige slå fast, at markedet allerede har været gennemreguleret. At det er **nationalbankerne**, der, som rygrad i enhver stats finanspolitik, fastsætter renteniveauet. At det er **staten**, der, gennem finanstilsynet, skal holde øje med dårligt drevne kreditinstitutioner. At det altså var **politikere** i USA, der førte en boligpolitik, som gav huslån til borgere, der ikke reelt havde råd (hvorefter denne politik naturligvis smittede af på andre lande). At det i det hele taget var politisk motiveret at sænke renten for at skabe vækst.

Det er derfor et stort skridt i en meget forkert retning at ville tilbage til fortidens mere regulering. Den eneste grund til, at det her og nu er legitimt for regeringer at gribe ind i finanssektoren med store hjælpepakker er, at andre stater har gjort det samme. Danske banker har f.eks. optioner i udenlandske banker, og hvis de udenlandske banker får hjælp af staten, startes en dominoeffekt, hvor det paradoksalt nok bliver sådan, at kun hjælpepakker kan stabilisere finanssektoren. **Lidt forenklet: den i forvejen gennemgribende regulering har ført til en situation, hvor kun regulering hjælper.** At man så i samme holder hånden over dårligt drevne banker og inkompetente bestyrelser – det er i virkeligheden

det sørgelige resultat af et gennemreguleret finansmarked.

Nationalbankernes uafhængighed skal sikres

Vi skal selvfølgelig affærdige de absurde socialistiske analyser og forslag. Vi skal ikke tilbage til fortiden. Vi skal se fremad. Det starter med to punkter:

- Dels skal vi sikre, at nationalbankerne ikke længere kan blive politiske instrumenter til at sikre såkaldt "falsk vækst" i samfundet gennem rentenedsættelser suppleret med statsstøttede lån, som tilfældet var i USA. Ikke at vi skal tilbage til fortidens guldstandard, men at vi skal værne meget mere om det princip, at nationalbankerne skal være politisk uafhængige, mere end tilfældet har været før. Vi skal sikre, at nationalbankernes ledelse formår at fokusere på markedet – og ikke kun de politiske behov – for det har ikke været tilfældet i alle verdens lande, slet ikke USA.
- Og så skal vi samtidig justere forholdet mellem offentlig og privat sektor, hvor vi i Danmark må starte med at bremse den offentlige og sikre en øget privat vækst. Kun på den måde kan vi sikre os mod – i øvrigt uundgåelige – recessioner når de rammer; gennem en bomstærk privat sektor og en ansvarlig størrelse af den offentlige.

Thomas Banke (f.1981), landsformand for Venstres Ungdom, statskundskabsstuderende på Syddansk Universitet i Odense. I Fredericia er han byrådsmedlem, Venstres politiske ordfører for Venstre og partiets borgmesterkandidat. 16/12 2008